

Torben Schulz Jensen, kreds 3
Formand for hjortevildtudvalget

Fælles opgave

NATUR/VILDTFORVALTNING: Hvis det store hjortevildt skal forblive en succeshistorie, skal succesen plejes og holdes ved lige. Hvis succes måles i udefinerede antal, kan man fortsat glæde sig over relativt store hjortevildtbestande, hvilket tyder på, at bæreevnen er tilpas stor til at rumme de nuværende bestande landet over. Med nedlæggelse af ca. 20.000 stykker stort hjortevildt må man formode, at en god andel af jægerne har fået kød til jægerkøkkenet og for de heldige et passende trofæ til væggen.

Hvis succes derimod skal måles mere specifikt, kan man i denne oversigt fra de regionale grupper læse, at lodsejere og jægere landet over har en fælles opgave, der rummer lokale eller regionale problemstillinger, man må forholde sig til. Det er ikke alt, der skal måles og vejes, men der er plads til, at jægerne sammen med lodsejeren bliver klogere på og bedre til at håndtere de udfordringer, der findes, når man har stort hjortevildt på sine arealer.

Dette år valgte en enig national hjortevildtgruppe at gøre målsætningen for andelen af hjorte +otte år mere entydig. Nogle vil mene, at man flyttede målstregen, hvor man var på vej mod målet, men faktisk løb man mod et upræcist mål, som på ingen måde sørgede for, at hjortevildtbestandene kunne opnå en bestandsmæssig afbalanceret forvaltningsstatus. Hvis du ønsker af fordybe dig i denne ændring, anbefaler jeg, at du finder et webinar om dette emne på DJ-hjemmesiden "Viden om hjortevildt". Her finder du i øvrigt en masse anden brugbar viden, der kan bidrage til godt jæ-

gerhåndværk og fælles forståelse for fremtidens hjortevildtforvaltning.

Med denne status ser du også ind i fremtiden, hvor redskaberne til hjortevildtforvaltning står i et vadeded. Et arealkrav for då- og kronhjort større end spidshjort kan blive en realitet i næste jagttidsperiode. Fra 2022 til 2026 kan det altså være, at du skal vide, om dit areal er stort nok til at nedlægge mere end én hjort større end spidshjort. Jægerforbundet ønsker, at man får mulighed for at undgå denne ejendomsbaserede tilgang, og ønsker derimod en mere områdebaseret forvaltningstilgang. Vi håber, at jægerne ser muligheder i forsøgsordninger, hvor man frisætter lodsejere og jægere under et forpligtende afskydningsmål for både hundyr og handyr, ung som gammel.

Dermed arbejder DJ fortsat for mest mulig lokal/regional forvaltning, dette under en national ramme med flest mulige redskaber til fælles forvaltning. En sådan frisættelse kræver flest mulige valide data på levende såvel som afskudt vildt. Derfor sætter vi fuldt fokus på dette i de kommende år. Skulle du være så heldig at nedlægge en hjort ældre end 2,5 år – altså en hjort med fuldt tandsæt – vil jægerforbundet fortsat gerne have tilsendt fortænder fra underkæben. Desuden er det altid vigtigt, at du fortsætter med at bidrage til vildtudbyttestatistikken med flest mulige detaljer på alt nedlagt hjortevildt.

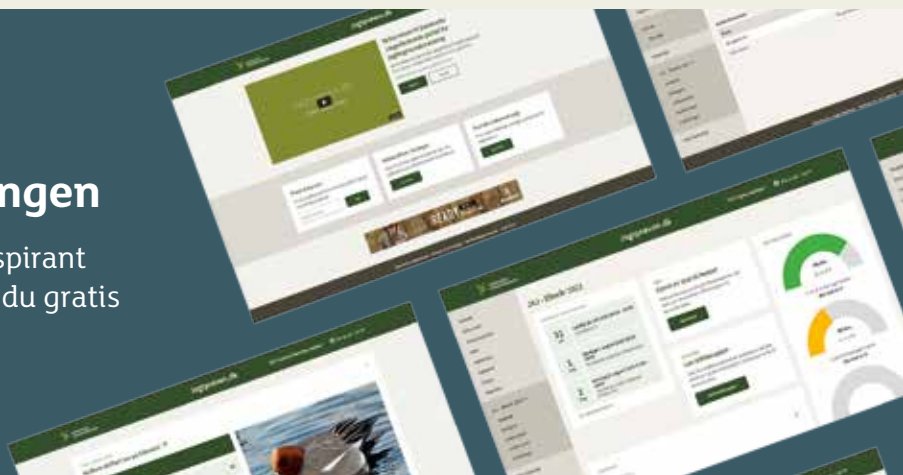
Knæk og bræk for den kommende sæson!
tsj@jaegerne.dk

Jagtprøven.dk

Onlineunivers til jagttegnsundervisningen

Som jagttegnskursuslærer og -aspirant hos Danmarks Jægerforbund får du gratis adgang til jagtprøven.dk.

Læs mere på side 56 her i bladet.

Samforvaltning og dataindsamling er vejen frem

Hjortevildtet tilhører ingen, men glæderne ved hjortevildtet tilhører os alle – jæger eller ej. Og hvis vi alle tør stole på nabojægeren, tør have tillid til forvaltningssamarbejdet og i øvrigt vil sætte en ære i godt jægerhåndværk, herunder dataindsamling, så er det hverken vanskeligt at opnå dagsaktivt kronvildt eller flere ældre hjorte uanset art eller landsdel. Foto: Marie Ravn.

Årets hjortevildtoversigt beretter om tendenser, erfaringer og tanker fra de enkelte regionale områder. Hvordan indsamler vi viden, hvorfor gør vi det, og hvad kan den viden egentlig bruges til? Samtidig sætter vi fokus på den herlige udvikling, der spirer frem flere steder rundt omkring i landet, hvor frivillige initiativer skaber fælles forvaltning på tværs af skel.

Tekst: Marie Ravn

NATUR/VILDTFORVALTNING: De forgangne 20 måneders pandemi har givet os alle god anledning til at gentænke mange arbejdsprocesser og vaner, og måske er det for hjortevildtoversigtens vedkommende slet ikke så dårligt. Afslutningen af årets afrapportering er dog igen i år blevet en sej slutspurt for de regionale hjortevildtgrupper grundet nedlukningens mange benspænd for afvikling af møder og vildttælling i lav, grupper, på arbejdspladser osv., hvorfor også Vildtudbyttestatistikken først lå klar fra Miljøstyrelsen få dage før afrapporteringen. Oversigten over de lokale bestandsoverslag vil igen i år være at finde på www.jaegerforbundet.dk/vildt-og-natur/hjortevildt.

Herunder følger de regionale beretninger omkring bestandsstatus samt forvaltningen af då- og/eller kronvildt ved jægerforbundets respektive repræsentanter.

Nordjylland

Det er Tage Espersens vurdering, at kronvildtbestanden generelt set er stabil, men status dækker over svage lokale stigninger og tilbagegange. Dåvildtbestanden vurderes derimod som værende svagt stigende for hele regionen. Generelt opfordrer Tage fortsat jægerne til et øget afskydningsfo-

kus på kalve frem for de voksne dyr – især for kronvildtet i de områder, hvor bestanden er for nedadgående, men også for dåvildtet, hvor kalvene i den forgangne sæson kun udgjorde ca. 25 % af det samlede udbytte for dåvildt.

Tage afslutter beretningen således: – Der er fortsat mange jægere, der undlader at detailindberette, når de indberetter deres vildtudbytte. Vi mangler de data, og jeg kan igen kun opfordre jægerne til at få de sidste detaljer med, når de indberetter. Jo flere detaljer vi har at arbejde med, jo bedre bliver vores grundlag, når vi skal indstille jagttider m.m. Derfor vil vi også kraftigt opfordre jægere, der nedlægger kronhjorte, der er to år eller ældre, til at indsende de to midterste fortænder til Danmarks Jægerforbund for aldersbestemmelse.

Hjortevildtgruppen mener desuden, at der skal meget større fokus på de skadelige virkninger, som fodring af hjortevildt medfører.

Himmerland

Niels Quist melder, at bestanden af kronvildt såvel som dåvildt i Himmerland fortsat er stigende, endda kraftigt stigende for dåvildtets vedkommende. Han vurderer endvi-

dere, at COVID-19-nedlukningen har ændret kronvildtets adfærd i år som følge af øget publikumsaktivitet i de himmerlandske skove, der for en periode har trængt kronvildtet. De forgangne års begrænsede jagttid på kronvildt i Nordvesthimmerland vurderes at have haft en gavnlig effekt på bestanden med hensyn til udbredelse, køn, alder og kondition, og Niels tilføjer, at der nu endda nedlægges hjorte i medaljeklassen. Niels opfordrer jægerne i regionen til fortsat at have fokus på god jægermæssig afskydning med hensyn til køn og alder, samt til, at afskydningen af dåer og dåkalve øges, hvorimod dåhjortene bør skånes i videre udstrækning end i dag.

Afslutningsvis siger Niels Quist: – Vi skal gennem samarbejde og kommunikation mellem lodsejere og jægere, og jægere indbyrdes, være bedre til at forvalte de lokale bestande, så vi lever op til Vildtforvaltningsrådets anbefalinger. Målet er en bestand i balance til glæde for jægere, lodsejere og andre naturbrugere. Fremadrettet kommer vi til at arbejde mere med afskydningspolitik, herunder reguleringsjagter på kalve og hundyr. Og vi skal have mange flere jægere til at medvirke til dataindsamling gennem detaljerede indberetninger til Vildtudbyttestatistikken og indsendelse af kronvildtkæber til tandsnitanalyse. Jeg vil også opfordre jægerne til at udvise selvjustits i forhold til opsætning af stiger og tårne og til at sætte sig godt ind i reglerne omkring evt. fodring af hjortevildt.

Vestjylland

Det har desværre ikke været muligt at få en beretning inden deadline vedrørende hjortevildtet i Vestjylland.

Midtjylland

Formanden for hjortevildtgruppe Midtjylland, Hans Schougaard, har gennemgået tilbagemeldingerne fra regionen og vurderer på den baggrund, at kronvildtbestandene er stort set uændrede, dog med små lokale tilbagegange som følge af en forholdsvis stor afskydning af hinder. Dette har nu medført et øget fokus på ”kalv FØR hind”.

Store fællesjagter vinder frem i regionen, og det opleves, at denne metode skaber ro i skovene og en mere naturlig

Godt jægerhåndværk kræver, at man har fokus på kalvene først, både i afskydningen og i bestandsovervågningen. Foto: Max Steinar.

adfærd blandt kronvildtet med færre store rudler. Og det giver bedre skudchancer til flere jægere. Det er i øvrigt hans opfattelse, at regionens kronvildtforvaltning, hvad angår ældre hjorte, bevæger sig støt i retning af nationale målsætninger. Han opfordrer jægerne til fortsat at indsende tænder til aldersbestemmelse for at følge denne tilsyneladende positive udvikling. Han påpeger, at for at opfylde Vildtforvaltningsrådets mål for kronvildtforvaltningen er det afgørende med både gode og nøjagtige data, hvorfor den regionale gruppe ønsker, at en detaljeret indberetning til Vildtudbyttestatistikken gøres obligatorisk. Ligeledes påpeger han, at selvom kalvereguleringen øjensynligt er en nødvendighed for landbruget, er det vigtigt i forhold til den regionale forvaltning at kende til det eksakte udbytte af reguleringen.

Hans Schougaard afslutter: – Det nu udmeldte arealkrav har blandt jægere givet stor utilfredshed og frustration, specielt da den frivillige forvaltning, som vi praktiserer i regionen i dag, har leveret gode resultater.

Han frygter, at et ikkeforvaltende tiltag som arealkravet kan skabe risiko for, at den enkelte lodsejer ikke behøver at være en del af noget større, og at det kan give ubalance i bestandens alders- og kønssammensætning.

Djursland

Per Therkildsen fortæller, at det fortsat ser ud til, at der sættes markant flere hindkalve end hjortekalve, hhv. to tredjedele og en tredjedel, og det vurderes, at bestandene er tæt på den jagtlige bæreevne (red.: den jagtlige bæreevne er ca. 60 % af terrænets maksimale bæreevne). Der nedlægges stadig for mange handyr i forhold til at nå Vildtforvaltningsrådets mål for andelen af ældre hjorte. Antallet af nedlagte kalve er steget markant med de nye jagttider, der har været gældende de seneste fire år, men den samlede kronvildtbestand stiger fortsat, så der skal nedlægges flere kalve og dernæst hinder for at bremse tilvæksten.

Per oplever, at fodring med kraftfoder, roer, gulerødder, hvede og majs er tiltaget. Fodring er kilde til både fejlerne og sygdomsspredning blandt hjortevildtet generelt, og regionens massive fordringskapløb medfører store lokale skader i skov- og landbrug. Fodringen bevirker, at særligt kronvildtet samles i usædvanligt store rudler, der koncentrerer deres færden omkring foderpladserne og nok endda bremser den naturlige spredning til nye egne. De store rudler gør det heller ikke nemmere for jægerne at komme til skudafgivelse på efterårets jagter, og den nødvendige bestandsreduktion er derfor vanskelig at gennemføre.

Det er regionens ønske, at udviklingen af dåvildtbestandene ikke må ske på bekostning af kronvildtet, da Djursland ønskes bibeholdt primært som et område for en sund og stærk kronvildtbestand. Dåvildtbestanden er gennem de seneste 10 år vurderet til at være fordoblet, og trods maksimal jagttid er afskydningen ikke fulgt med. Kønsfordelingen på dåvildtet er ”skæv” – der er mangel på handyr.

Sydjylland

Ifølge Anders Jæger er der i den regionale hjortevildtgruppe bred enighed om, at kronvildtbestandene generelt er stabile eller lokalt stigende og efterhånden har nået så stor udbredelse, at de næsten kan træffes overalt i regionen. Det er gruppens opfattelse, at de kortere jagttider på hjortene har haft positiv indflydelse på gevirudviklingen, men hvorvidt

> hjortene på denne baggrund også er blevet ældre, er uvist. Generelt sker der dog fortsat en alt for kraftig afskydning af handyrene – endog med ganske grelle tilfælde visse steder mod vest – hertil kommer en ofte for lav afskydning af kalve og hundyr. Lokalt meldes der desuden om store markskader, hvor også flere og flere landmænd vælger at hegne hjortevildtet ude med midlertidige eller endda permanente hegn for at sikre deres markafgrøder.

Det er gruppens indtryk, at dåvildtbestandene generelt er i vækst og spreder sig til nye områder – ofte til de udprægede råvildtgedede biotoper. Gruppen vil holde et vågent øje med, om dåvildtet fortrænger råvildtet i disse egne.

Den regionale hjortevildtgruppe ønsker, at en detaljeret indberetning til Vildtudbyttestatistikken gøres obligatorisk med hensyn til alder, køn og dato, og opfordrer i det hele taget jægerne til at bidrage med så meget detaljeret data som muligt. Gruppens store opfordringer lyder på at fortsætte afholdelsen af de store, koordinerede fællesjagter på kalv og hind, at flere ejendomme deltager i de lokale fælles forvaltningstiltag, og slutteligt opfordres jægerne i regionen til at have fokus på god jægermæssig afskydning med hensyn til antal, køn og alder.

Sønderjylland

Jens Hangaard Nielsen oplyser, at bestandene af kronvildt og dåvildt generelt er stigende i Sønderjylland – i grove træk spredes dåvildtet mod vest i regionen, mens kronvildtet spredes mod øst.

Arbejdet i hjortevildtudvalget har naturligvis også været ramt af COVID-19-situationen, hvilket har givet udfordringer i forhold til fællesmøder samt afholdelse af større, koordinerede jagter i regionen generelt, som ellers har været en stor del af tidligere års arbejde. Dog er det lykkedes hjortevildtgruppen at konstituere sig atter en gang, og desuden meddeler Jens Hangaard Nielsen, at vildtudbyttet sikres. Han fremhæver, at jagterne i januar gav en god afskydning af hundyr og kalve, hvor der sikredes en god dialog og en god politik for afskydningerne. Særligt på sæsonens sidste jagter jages der i stor skala – altså få, men store jagter og med målet om et større og mere effektivt udtag ved mindst mulig forstyrrelse set over tid.

Fyn

Erik Bech Andreasen ser fortsat en meget stor vækst i dåvildtbestandene på Fyn – i visse områder eksplosive bestandsforøgelser, særligt mod nord, mens andre lokale bestande vækster knap så markant. Erik opfordrer fortsat regionens jægere til at flytte afskydningsfokus fra de trofæbærende handyr og over på især kalvene og hernæst dåerne – ikke blot hvor bestandene skal reduceres i antal, men også i de øvrige områder, idet køns- og aldersfordelingen generelt er meget skæv blandt dåvildtet på Fyn. Han konstaterer med glæde, at der visse steder begynder at ske positive ændringer i afskydningen.

Erik fortæller desuden, at på grund af COVID-19-situationen har de ikke kunnet afholde de sædvanlige oplysningsmøder, men håber at kunne genoptage dette til efteråret. Og han er i øvrigt spændt på at se, hvordan eventuelle nye jagttider vil give nye redskaber i værktøjskassen.

Midt-, Vest- og Sydsjælland

Henrik Wad Jørgensen oplyser, at kronvildtet stadig breder sig på Sjælland, omend en anelse langsommere end tidligere. Således er også afskydningen steget lidt den forgangne sæson i forhold til forrige, hvad angår kalve og hinder såvel som hjorte. Dog vurderer Henrik, at der generelt for regionen er en stor overvægt af hinder og kalve, og at der således er et stykke vej, førend forvaltningen vil nærme sig de nationale mål.

Også dåvildtet spreder sig i regionen – særligt mod nordvest til trods for en lang jagttid – og således vurderer Henrik, at dåvildtbestandene her består af over dobbelt så mange individer som kronvildtet. Afskydningen af dåvildt er kun svagt stigende.

Henrik Wad er spændt på effekten af et eventuelt arealkrav, og om det vil få den fornødne indvirkning på de jægere, der på mindre arealer skyder et uforholdsmæssigt stort antal hjorte – altså på de brodne kar i hjortevildtsarbejdet. Et ophør med denne selviske jægeradfærd er helt centralt for en konstruktiv forvaltning, og Henrik vil fortsat arbejde for at skabe et tillidsbaseret samarbejds-klima omkring hjortevildtforvaltningen på tværs af ejendomsskel i regionen.

Nordsjælland

Nicolaj Pedersen rapporterer om stabile til stigende bestandsudviklinger for både kronvildt og dåvildt i Nordsjælland, uden at der endnu ses nævneværdige problemer i forhold til f. eks. markskader, hvorfor der er bred enighed i hjortevildtgruppen om, at bestandenes størrelser og adfærd for nuværende er passende for regionen. Dog vurderes det, at især dåvildtet fortsat udgør et uacceptabelt problem i forhold til trafikpåkørsler, og gruppen vil fremadrettet have fokus på et bredt forvaltningssamarbejde omkring dette.

Afskydningen vurderes generelt som ganske passende og afstemt med forholdene. Afskydningen af handyrene ser ud til at bære frugt. Det er

Hvis ikke hjortevildtet skal forvaltes ligeså irrationelt og egennyttigt som hamstringen af toilet-papir, da COVID-19 pandemien brød ud, lige så skal de dårlige undskyldninger om nabo-jægerens afskydning droppes, og vi må begynde at tage ansvar for egne handlinger. Foto: Marie Ravn.

vurderingen, at tiltaget med kortere jagttid på ældre hjorte har medført, at der skydes et større antal spidshjorte, hundyr og kalve, hvorved det totale antal af handyr tilsyneladende er stigende. Det er endvidere vurderingen, at det primært er sprossefredningen, der har haft en positiv effekt på antallet af ældre hjorte. Afskydningen af kalve og hundyr kan dog generelt øges for hele regionen.

Nicolaj Pedersen og den regionale hjortevildtgruppe opfordrer flere jægere til at medvirke til indsamling af bedre og mere eksakt viden om afskydning samt til indberetning af valide detaljerede data til Vildtudbyttestatistikken. Desuden opfordres der til at udvise selvjustits i forhold til opsætning af stiger og tårne, særligt i forhold til gældende regler og god skik ved samtidig fodring af hjortevildt.

Lolland-Falster

Med en stigende dåvildtbestand er det tydeligt, at dåvildtet spredes til flere og flere områder på Lolland og Falster, meddeler Henning Juul. I flere kerneområder særligt på Lolland, er der også stigende skader på skov og landbrug.

Afskydningstallene er tilsvarende steget kraftigt, og her er det værd at notere sig, at fordelingen på kalv, då og hjort går i en positiv retning. Den procentvise afskydning viser, at der er en stigende afskydning af både kalv og då samt en nedgang i afskydningen af hjort. Det er en udvikling, der langsomt, men sikkert fører kønsfordelingen i den rigtige retning mod de nationale mål.

Efter første jagtsæson med reduceret jagttid på hjort +to år er der flere områder, der melder om et stigende antal hjorte. Hjortevildtgruppen har forventet denne udvikling,

Kalven følger hinden i halvandet år – hinden har altså 18 måneder til at oplære kalven i at overleve og føre generne videre. Det er primært jægerens ansvar gennem jagtfred og jagtlig forstyrrelse at oplære hinden i henholdsvis ønsket og uønsket adfærd. Foto: Max Steinar.

og med udsigt til et kommende arealkrav vil der sandsynligvis komme mere fart på udviklingen. Men lige nu er det vigtigt at holde fast i en reduceret jagttid på hjort +to år udenfor brunsten og fortsætte med at have særligt fokus på afskydning af då og kalv. Den procentvise afskydning af dåvildt siger dog kun noget om fordelingen af døde dyr, og den siger mindre om bestanden af levende dyr efter jagtsæsonen. Henning Juul opfordrer således jægerne til at bidrage til dataindsamling: – Observationer og erfaringer fra de forskellige områder er vigtige for den fremadrettede forvaltning af dåvildt på Lolland og Falster. >

OUTFIT
INTERNATIONAL

MANDLIGE FITTING-MODELLER SØGES

Har du en harmonisk krop? Er du tålmodig? Har du jagterfaring og nogle dage til rådighed om måneden?

Outfit International er firmaet bag de to jagttøjsbrands Seeland & Härkila, og vi står lige nu og søger mandlige modeller til vores fittings. Fittings er der, hvor vi prøver nye styles og udstyr og retter pasformen til; det er derfor vigtigt, at du har erfaring med jagt, så du også kan give feedback vedrørende pasformen som jæger.

Du skal være en størrelse 50 (højde 182-186 cm) med følgende mål uden tøj på – cirka:

- Rundt om brystet: 101 cm
- Rundt om taljen: 88 cm
- Længde af arm: 64 cm
- Længde af ben: 84 cm

Er du interesseret i dette meget fleksible job, så kan du sende en e-mail til Iben Guldager på igu@outfitinternational.com. I e-mailen må du gerne skrive lidt om dig selv, dine mål (jævnfør ovennævnte målskema) og vedlægge et foto.

Du kan læse mere om Outfit International på www.outfitinternational.com, om Seeland på www.seeland.com og om Härkila på www.harkila.com.

> Bornholm

John Walter beretter om en fortsat voldsom bestandstilvækst hos de bornholmske dåvildtbestande, der har bredt sig til hele øen. Bestandene opleves generelt sunde og dyrerne i god kondition. Bestandene præges af en jævn køns- og aldersfordeling, idet den lokale jagttid gennem mere end 10 år alene har tilladt afskydning af kalve, hvilket har bevirket en stor andel af ældre hjorte, tidlig kalvesætning samt god trofæudvikling over hele regionen. Men den manglende afskydning af voksne dyr har dog også bevirket markant større andel af aldersbetinget faldvildt, og det er hjortegruppens klare overbevisning, at de ældste dyr i bestanden nu dør af alderdom gennem brunsten og vinteren. John vurderer fortsat, at situationen på Bornholm ikke er bæredygtig, og at hensyn til stigende skader i mark, skov og trafik skal have omgående fokus, så bestandstilvæksten kan bringes under kontrol snarest muligt.

Sammen med den resterende hjortevildtgruppe har John igen indstillet til ændringer i den lokale jagttid for dåvildtet på Bornholm, så denne ikke kun omfatter kalve, men fremadrettet også de voksne dyr. Det er desuden ønsket, at denne nødvendige jagttidsudvidelse også giver mulighed for forvaltning gennem adaptive principper, hvor det jagtlige udtag af dyr kan styres i antal, køn og alder fra år til år, idet der fortsat er tale om bestande under opbygning, men hvor alderen blandt visse dyr er i færd med at indhente forvaltningen.

Opsummering fra de regionale repræsentanter

Jægerforbundets repræsentanternes arbejde i de regionale hjortevildtgrupper bygger på samarbejde og engagement både lokalt og indbyrdes i grupperne. Kron- og dådyrbestandene har været gennem en rivende udvikling i næsten

alle egne af Danmark – forholdene, mulighederne og udfordringerne har ændret sig – og en tilsvarende udvikling er påkrævet og undervejs i forvaltningen.

Det er på ingen måder urealistisk, at de store hjortevildtarter på visse lokaliteter kan opleves døgnet rundt og året rundt, eller at øge andelen af gamle og stærke hjorte i bestandene generelt eller at reducere skaderne på skov- og landbruget. Og det behøver heller ikke at være et fjernt fremtidsscenario, men det kræver tillid til samarbejdet, selvdisciplin og langsigtede løsninger fra alle lodsejere – fra jægerne, landmændene og skovbrugerne.

Gennem engagement, indsigt og vedvarende indsatser kan en samlet forvaltning mod fælles mål give hjortevildtet et tiltrængt livsrum blandt samfundets forskelligartede hensyn og interesser. Ligeledes er indsamling af valide data fra f.eks. strukturerede bestandstællinger – altså fysiske registreringer af det levende vildt – helt afgørende for kendskabet til bestandens status og udviklingen, effekten af den praktiserede forvaltning, herunder afskydning, ændringer i landskabet mv.

Data er ikke jægerens fjende, men derimod helt afgørende for jagtens bæredygtighed, berettigelse og dermed overlevelse i et moderne samfund. Data giver indsigt, og indsigt forpligter, men giver samtidig også uvurderlige forvaltningsværktøjer til sikringen af sunde og stærke vildtbestande. Således skal der herfra lyde en stor opfordring til at engagere sig i lokale forvaltningssamarbejder og måske herigennem bidrage til fælles indsamlinger af data, f.eks. indsendelse af tænder til aldersbestemmelse, vægtregistreringer på nedlagt vildt, kranieopmålinger, bestandstællinger mv., samt til jægerens individuelle detaljerede indberetninger til Vildtudbyttestatistikken.

red@jaegerne.dk

Hvis skader på landbrug og skovbrug skal reduceres, kræver det samarbejde, selvdisciplin og vedvarende indsatser fra alle jægere og lodsejere. Fodring skævvrider terrænets bæreevne og skaber flere adfærdsmæssige ulemper end fordele hos hjortevildtet, ligesom tilfældet også er med sæsonens mange ukoordinerede jagtlige forstyrrelser i områder uden fælles forvaltning.

Foto: Max Steinar.

Forvaltning på tværs af skel

Samforvaltning handler også om at få koordineret jægterne, så den jagtlige forstyrrelse minimeres. Her er det jægere i Idom-Råsted, der er samlet for en jagt på dåvildt på flere ejendomme på samme tid, hvor bestanden er under opbygning.

En kvalificeret forvaltning af råvildt og dåvildt vil styrkes af et samarbejde på tværs af skel, og vil under de rette omstændigheder føre til sunde og robuste bestande.

Tekst og foto: Niels Søndergaard

NATUR/VILDTFORVALTNING: Inden et samarbejde om forvaltning af vildt på tværs af skel kan ske optimalt, skal der være en fælles forståelse for nødvendigheden af et samarbejde. Dernæst skal der være ejerskab overfor en fælles målsætning, der skal sætte retningen. Endelig kan der være en eventuel problemstilling, som der ligeledes skal være enighed om eksisterer, hvis samarbejdet skal være optimalt.

Problem ud af en succes?

Bestandene af hjortevildt har generelt spredt sig til nye egne af Danmark, og nogle steder er bestandsniveauerne lokalt steget markant. I jægerens optik er det en stor succes-historie, og ligeledes for den brede natur. Jordbruget er dog flere steder presset på skader fra hjortevildtet, og det i en grad, hvor der lokalt opsættes hegn for at hindre vildtskader. På grund af de forskellige hensyn og jordbrugets problem med vildtskader er det vigtigt at få en dialog i gang med henblik på forvaltning på tværs af skel.

Dåvildt

Dåvildtets udbredelse er udvidet mange steder i Danmark. Det er der flere årsager til. Der er udsat dåvildt i nye egne og sket en naturlig spredning fra områder med "gamle" udsætninger. Det giver nye jagtmuligheder, og stiller samtidig

øgede krav til jægerne om forvaltning af bestandene. Total set i Danmark vurderes bestandene af dåvildt til at være større end kronvildtbestandene. Nogle steder i landet er dåvildtbestandene under helt eller delvist hegn eller naturligt afgrænset af vand, fordi bestanden befinder sig på en ø. Udbredelsen på den frie vildtbane øges imidlertid for hvert år.

Dåvildtet har en adfærd, der i nogen grad adskiller sig fra de andre hjortevildtarter. Det gælder såvel i deres daglige fødesøgning og hvile, samt når de udsættes for jagt. Ofte optræder dåvildt i højere grad end andet hjortevildt ude i det åbne terræn. Hertil kommer naturligvis det faktum, at dåvildts adfærd ligesom andet vildts adfærd påvirkes af jagt. Synligheden ændres ved jagt.

Råvildt

Den samlede bestand af råvildt har i en årrække været øgende, men er de senere år faldet lidt igen og har måske fundet sit naturlige bestandsniveau. Generelt set nedlægges der et uforholdsmæssigt stort antal bukke i forhold til råer, hvilket skævvrider køns- og aldersfordelingen. Der kan således være mange ældre råer og få gamle bukke, og det kan muligvis på længere sigt have negativ indflydelse på bestanden. På trods af den relativt store afskydning har bestanden gennem en lang årrække været i fremgang. Det skyl- ➤

- > des, at "produktionsapparatet" – råerne – udgør en uforholdsmæssig stor andel af bestanden. Samtidig behøves der i teorien kun én buk til at beslå mange råer. Svenske undersøgelser siger op til syv råer for bukke i fire- til seksårsalderen.

Den tidlige kønsmodenhed og den relativt store reproduktionsevne giver råvildtet en hurtig bestandsomsætning i forhold til andre hjortevildtarter.

DJ's nationale målsætning for råvildtet er ved forvaltningen at opnå sunde og robuste dyr; altså dyr, der er modstandsdygtige overfor ændringer i eksterne påvirkninger fra deres miljø.

Samforvaltning

Et forvaltningssamarbejde på tværs af skel kan have flere former. Afholdelse af koordinerede fællesjagter kan medvirke til minimering af den jagtligge forstyrrelse, og fordi afskydning vil være mere effektiv, er samarbejde på tværs af skel en god vej frem. I et tæt samarbejde kan der skabes forståelse for værdien af fælles forvaltningsmål. Hvis flere lodsejere og jægere går sammen og afholder jagt på samme tidspunkt, vil det i reglen føre til en mere effektiv afskydning, og alt andet lige en mindre forstyrrelse.

Har parter, der skal samarbejde, ikke forståelse eller ejerskab for målsætningen og eventuelle problemstillinger, er det vanskeligt at sikre en mulig ændring i de forvaltnings tiltag, der skal føre til, at målsætningen nås.

At der er noget, der bør/skal ændres, er afgørende for, at der sker reel adfærdsforandring hos jægerne. Derfor er første skridt i retning mod fælles forvaltning, at der er enighed hos parter, der skal samarbejde. Altså enighed om, at der er noget, som bør/skal ændres, eller at der er enighed om en given problemstilling eller indikationer på den. Det kan være bekymring om, at en lokal bestand af råvildt vil kollapse eller misteves.

Samarbejde er i mange tilfælde det vigtigste værktøj for at ændre noget. Samtale og forsøg på fælles forståelse for problemstillinger og tilhørende mulige løsninger kan være med til at skabe det ejerskab, der skal til for eventuel ændret praksis.

Samforvaltning i praksis

På Fyn forudser Erik Bech, der er DJ's regionale hjortevildtrepræsentant, at bestandene af dåvildt øges i fremtiden, og det sætter fokus på behov for øget dialog og samforvaltning mellem jægerne og særligt de store lodsejere, hvis der skal ske en målrettet forvaltning.

DJ's repræsentant i den regionale hjortevildtgruppe på Bornholm, John Walther, udtaler:

– På Bornholm har der siden dannelsen af de lokale hjortegrupper kun været jagttid på dåkalve fra 1.-15. januar. Primært henset dette, men også grundet ejendomsstrukturen og jagttraditionerne på Bornholm, er der ikke iværksat forsøg med samforvaltning. Den lokale hjortevildtgruppe har ikke forsøgt at promovere ideen om samforvaltning, idet noget sådant hidtil ikke har givet megen mening. Gruppen er dog vidende om, at der enkelte steder på øen som forsøg har været afholdt fælles trykjakter blandt jagtboer. Bemærk ligeledes, at den årlige afskydning af dåkalve på Bornholm ligger på ca. 30 stk.

– Hjortevildtgruppens fokus har de seneste tre år også været at få indført en begrænset jagttid på voksne dyr,

gerne fra 2022, lyder det fra John Walther.

I Vestjylland, nærmere bestemt Idom-Råsted Jagtforening, har jægerne allerede startet indsamling af data fra afskydning af råvildt og dåvildt, og har for længst koordineret fællesjagt på dåvildt for at sikre en god forvaltning.

Formand for Idom-Råsted Jagtforening Henrik Bækstrøm forklarer om samarbejdet:

– Grundlaget for samarbejde over skel startede i 2008, hvor vi indgik i et projekt med lokal udsætning af dåvildt. Efter at der kom jagttid på dåvildt, blev der taget initiativ til en årlig sognejagt den første lørdag i december, hvor alle jægere trykker deres egne arealer igennem om formiddagen, og herefter er der fælle parade og frokost i det lokale idræts- og kulturcenter Plexus.

– Med indtrykket af en vigende råvildtbestand de seneste fire til seks år tog jagtforeningen initiativ til et fællesmøde mellem jægere og lodsejere med det formål at drøfte tiltag for at øge den lokale bestand af råvildt. Konklusionen fra mødet var, at vi mangler viden om vores lokale råvildtbestand. Derfor har vi igangsat en koordineret registrering af alt det råvildt, der nedlægges på et samlet areal på ca.

4.500 hektar. Registreringen består i indberetning af køn, alder (over eller under et år) og brækket vægt. I samme område begyndte vi at lave samme registrering for dåvildtet.

– Den største succes har været den fantastiske gode og brede opbakning, og der er udvist en meget høj grad af åbenhed til alles fordel. Udfordringerne har været et forgæves forsøg på at få Naturstyrelsen til at deltage i dette lokale samarbejde. Hvis de var deltagende, ville indberetningsarealet kunne øges med min. 50 %.

– Idealsituationen for vores område om fem år er, er vi får et datagrundlag, som kan danne beslutningsgrundlag for tiltag, der kan styrke vores lokale hjortevildtbestande – med særligt fokus på råvildt. Vi vil stå med en viden om alder og kønsfordelingen på de nedlagte dyr. Vægten vil fortælle os, om bestanden er sund og bæredygtig, og vi vil i sidste ende kunne lave lokale aftaler om forvaltning af då- og råvildt.

Rettidig omhu

Særligt i områder, hvor der er både rå- og dåvildt, er det rettidig omhu at sørge for, at råvildtet beskydes, så det er

Samforvaltning af vildt på tværs af skel sker bedst ud fra en fælles forståelse for nødvendigheden af et samarbejde. Dernæst skal der være ejerskab overfor en fælles målsætning og/eller enighed om en given problemstilling.

under terrænets maksimale bæreevne. Det er god og sund forvaltning. Erfaringer fra udlandet viser, at en målrettet afskydning af både unge og svage dyr sikrer, at en råvildtbestand under bæreevnen, der kan sameksisterer med dåvildt. Årsagen er den, at lav tæthed svarende til den jagtlige bæreevne (60 % af den maksimale bæreevne) af råvildt medvirker til en sundere bestand med i øvrigt højere reproduktion og stærkere trofæer.

Hvorfor indsamle data?

Hvis man har mulighed for at følge dyrenes vægt, er det en god indikator for, hvordan bestandens tæthed er i forhold til områdets bæreevne. Er der faldende vægt (især tydeligt på lammene), vil det typisk være udtryk for, at der er for mange dyr i forhold til områdets bæreevne, og at man bør skyde flere. F.eks. gennemførte man på Kalø Gods på Djursland en reduktion i råvildtbestanden over en årrække. Hensigten var at få en mere naturlig balance mellem antal dyr og skader på skoven. Bestandens mindskede tæthed førte til, at dyrenes vægt steg markant.

Undersøgelser peger på, at en smalarås vægt har stor betydning for, hvornår og hvor mange lam hun kan blive drægtig med. Således skal en smalarå have en opbrækket vægt på 12 kilo, for at den kan blive drægtig med ét lam, og en opbrækket vægt på 15-16 kilo for at kunne blive drægtig med to lam samt en opbrækket over 17 kilo for at have en chance for at blive drægtig med tre lam.

Det er derfor en god ide at veje nedlagt råvildt og ikke bare lam fra jagtsæson til jagtsæson for at få en indsigt i eventuel faldende vægt, som bør føre til øget afskydning.

Vægt på dyrene

Hvis der er faldende vægt, vil det ofte være et udtryk for, at der er for mange dyr i forhold til områdets bæreevne. Opleves mistrivsel i en råvildtbestand, kan følgende afskydning anbefales:

- Læg fokus af afskydningen på dårlige dyr.
- Afskyd bestanden kraftigt, så den med sikkerhed er et godt stykke under den maksimale bæreevne.
- Stop eventuel fodring!

nis@jaegerne.dk

Denne rå er tydeligvis i dårlig kondition og bør skydes væk. Årsagen kan være svær at give noget entydigt svar på. Men findes der flere dyr i samme forfatning, er det en rigtig god grund til at reducere bestanden yderligere.

HUBERTUSHUSET

Stedet hvor jægere mødes

Inge

Tommy

Betina

Charlotte

Besøg også
vores **WEBSHOP**
og se alle efterårets
NYHEDER

Vi hjælper dig med at finde JAGT beklædning og fodtøj til efterårets jagter!

Data og viden – hvorfor og hvordan?

Foto: Max Steinar

Der er i de senere år blevet stillet større krav til os jægere i forhold til at dokumentere, at de jagtbare vildtbestande har det ”godt”, og at jagten ikke påvirker bestandene negativt.

Tekst: Rasmus Ahlmann Nielsen og Carsten Riis Olesen

NATUR/VILDTFORVALTNING: Fra flere sider bliver der sat spørgsmålstegn ved, hvorvidt nogle af de arter, vi har jagttid på i dag, overhovedet burde have en jagttid, og om hvor stor (negativ) påvirkning jagten har på vildtets adfærd og bestandenes køns- og alderssammensætning. Sådanne spørgsmål skal besvares, bare ikke med mavefølelser og gisninger, men med data, fakta og viden. ”Bevisbyrden” ligger hverken hos politiske partier eller andre grønne organisationer, men hos os jægere.

Så hvis vi vil sikre den fortsatte jagt på den lange række af jagtbare arter vi har i Danmark, og beholde den store frihed og liberale jagtlovgivning, som vi kender i dag, så må vi jægere i endnu højere grad i arbejdstøjet og bidrage med indsamling af viden om de bestande vi jager. Viden, som danner grundlaget for de anbefalinger Vildtforvaltningsrådet indstiller til ministeren, og som ministeren i sidste ende

træffer sine beslutninger ud fra.

Nu er det heldigvis sådan, at en overvejende del af befolkningen ser positivt på jagt og jægere, hvilket også er naturligt, idet vi på bæredygtig vis forvalter en fornybar ressource. Vi må imidlertid aldrig glemme, at det kun er ca. 3,2 % af befolkningen, der har jagttegn, så mister vi resten af befolkningens tillid og respekt, så mister vi også jagten.

Hjortevildtet

Hvad betyder det så helt præcist for de store hjortevildtarter og forvaltningen af disse? Først skal man være sig bevidst om, hvilket mål vi sigter efter med forvaltningen både på samfundsniveau, regionalt/lokalt plan og på revir-/ejendomsniveau. Hvilken viden og hvilke data er relevante og nødvendige at have? Og hvordan sikrer vi indsamling og validitet?

Vildtforvaltningsrådets målsætning for kronvildt og dåvildt

Der har i mange år været arbejdet på en forvaltningsplan for kronvildt, men en samlet plan er endnu ikke udfærdiget. Under Vildtforvaltningsrådet er der imidlertid nedsat en national hjortevildtgruppe, der har fremsat en række forslag, som ligger til grund for Vildtforvaltningsrådets seneste indstilling til miljøministeren om arealbegrænsning i forhold til afskydning af kronhjorte (uden opbakning fra Danmarks Jægerforbund). Forventningen er, at arealbegrænsning bliver gennemført (sandsynligvis fra sæsonen 2022-23), men at der bliver mulighed for, som foreslået af Danmarks Jægerforbund, at etablere **samforvaltningsområder**, hvor frivillige, men forpligtigende samarbejder træder i stedet for arealbegrænsningen. Den endelige model er endnu ikke forhandlet på plads, men udgangspunktet er, at de samme overordnede mål, som er grundlaget for arealbegrænsningen, skal nås, herunder:

- **Forbedret køns- og aldersfordeling i bestanden, således at 5 % af forårsbestanden skal være hjorte, der er otte år eller ældre.**
- **Færre skader på mark og skov.**
- **Bedre geografisk spredning af kronvildt.**
- **Sikre en etisk jagtudøvelse, bl.a. at afpasse udbytte i forhold til arealets bæreevne og mindst mulig forstyrrelse i forhold til antal nedlagte dyr.**
- **Bedre mulighed for at opleve kronvildt.**

Ovenstående målsætninger har i princippet været grundlæggende i kommissoriet for de regionale hjortevildtgrupper under Den Nationale Hjortevildtgruppe.

Skal **samforvaltningsområder** blive et reelt alternativ til arealbegrænsning eller en dag måske ende med at være "den danske model" og udkonkurrere arealbegrænsning, skal jægerne løfte ansvaret og bevisbyrden

Et enigt Vildtforvaltningsråd har besluttet at arbejde for, at mindst fem % af forårsbestanden af kronvildt skal være hjorte på otte år eller ældre, og hvis det skal lykkes, skal der være en større andel af yngre hjorte – som denne – der skånes.

Foto: Max Steinar.

for, at det afgørende element – samarbejdet om en fælles lokal forvaltningspolitik – lever op til de nationale målsætninger.

Denne bevisførelse stiller krav til viden om den bestand, der forvaltes, og alle, der indgår i samforvaltningsområdet, bør deltage med at tilvejebringe bedst mulige data.

Følgende metoder vil kunne anbefales til langsigtet styring og dokumentation (også i eksisterende hjortevildtlav, se tabel 1 på næste side).

Skader, spredning, etik og oplevelsesværdi

I forhold til at reducere skader på mark og i skov vil vejen være en balanceret afskydning baseret på en solid monitoring som foreslået i tabel 1. Indgangsvinklen er i princippet en adaptiv forvaltningsstrategi.

At sikre en geografisk spredning er nok et af de vanskeligste mål at opfylde for de socialt levende hjortevildtarter, hvis det ikke kan ske som funktion af en naturlig stigning i bestandstætheden i kerneområderne. Bliver bestanden i kerneområderne alt for tæt, stimuleres især de unge dyr til at udvandre og kolonisere nye områder.

En god vej til sikring af etisk jagtud-

øvelse er netop samarbejdet over ejendomsgrænser. Et forvaltningsmæssigt samarbejde er i sig selv garant for god moral og etik. I dette samarbejde vil det også være naturligt at skele til lokalbefolkningens interesse for at opleve hjortevildtet på den frie vildtbane. Dette ønske stiller krav om, at jagten udføres med så minimal forstyrrelseseffekt i forhold til udbytte som muligt.

ran@jaegerne.dk, cro@jaegerne.dk

Kilder

A. Myrnes, et al, 2007: "Monitoring population size of red deer: an evaluation of two types of census data from Norway". *Wildl. Biol.* 13 side 285-298.
C.R. Olesen, T.L. Madsen, P. Madsen, H.S. Petersen, R.M. Buttenschøn, 2009, "Hvor foretrækker kronvildt at være, og hvordan bruger de landskabet?". N. Kanstrup, T. Asferg, M. Flintrup, B.J. Thorsen, T.S. Jensen, "Vildt & Landskab". Resultater af seks års integreret forskning i Danmark 2003-2008, Jagtforlaget, side 72-77.

Metode	Beskrivelse/formål
Detaljeret vildtudbytte	<p>Alle nedlagte dyr indberettes med detaljerede data til den nationale vildtudbyttestatistik – særligt vigtigt i samforvaltningsområder. Detaljer vedrørende køn, anslået alder og brækket vægt er vigtige.</p> <p><i>Formål: At dokumentere forandring i køns- og aldersfordeling i vildtudbyttet samt fertilitet- og konditionsmål for bestandens niveau i forhold til områdets bæreevne.</i></p>
Jagtobservationer Dagslys, kikkert.	<p>Direkte tællinger under jagt. Norske studier viser en god anvendelighed i forvaltningsøjemed, når jagtintensiteten/observationstiden inddrages (Mysterud; 2007). Metoden foreslås testet og tilpasset til danske forhold.</p> <p><i>Formål: At dokumentere forandringer i køns- og aldersfordeling i bestanden som udgangspunkt for evaluering af vækstrate (kalv/hindforhold) samt andel ældre hjorte. Krav om minimum 500 dyr, sommeret observation.</i></p>
Punkt-/transekttælling Dagslys, med kikkert	<p>Koordineret fælles punkttælling eller transekttællinger (distance sampling) i dagslys, med kikkert. I hvert optalte punkt/transekt tildeles de enkelte observationer relevante detaljer indenfor fire emner, prioriteret således:</p> <p>1. Antal dyr i alt (totalt) Det totale antal prioriteres før køn- og aldersoptælling pga. behov for at udtrykke grupperinger i andele. Vilkår for tællinger standardiseres.</p> <p><i>Formål: Antal sete dyr i alt kan i sig selv kun bruges som udgangspunkt for et estimat (GPS-mærkede dyr viser, at 1/3 af dyrene ikke befinder sig på åbne marker i skumring/daggry, men forbliver i skoven, Olesen et. al. 2009). Er man tryk ved estimatet af antal dyr i alt (>500 observationer) kan man via kalv/hindforhold udregne årlig produktion som grundlag for målsætning for årets afskydning.</i></p> <p>2. Andel hjorte på mindst otte år Kan i princippet gennemføres hele jagtsæsonen og senest primo februar, idet de fleste hjorte har kastet sit gevir i det tidlige forår. Allerede i januar, er der eksempler på ældre hjorte, som har kastet.</p> <p><i>Formål: For at verificere forvaltningsmålet om 5 % ældre hjorte i hele forårsbestanden. Ældre hjorte giver både tidlig brunst og beslåning såvel som det giver en tidlig og synkroniseret kalvesætning. Kræver, at man har en fælles forståelse af hvad der er en +8 år hjort.</i></p>

Hvis alle jægers chance for at nedlægge sådan en flot, moden hjort bare én gang i livet skal højnes, skal færre jægere krumme pegefingeren, når de møder yngre hjorte. Enten fordi et arealkrav bliver lovbestemt eller fordi jægerforbundets ønske om at lave forpligtigende, frivilligt samarbejde på tværs af skel bærer frugt. Foto: Max Steinar.

Metode	Beskrivelse/formål
	<p>3. Kalv/voksen hind-forhold Kan i princippet gennemføres fra august gennem jagtsæsonen og frem til april, inden ny kalvesætning begynder. Jo senere på foråret, jo vanskeligere vil det være at skelne en stærk kalv fra en ringe smalhind, eller en stærk smalhind fra en ung fuldvoksen hind – her skal kun tælles kalve hhv. hinder på mindst tre år.</p> <p><i>Formål: Vigtigt reproduktionsmål, som i sig selv er et godt relativt mål for bestandstilvækst/rekruttering og trivsel. I kombination med totalestimat udregnes rekruttering og grundlag for afskydning. Kræver, at man kan skelne voksne hinder fra smalhinder, idet sidstnævnte ikke skal indgå her.</i></p> <p>4. Smalhind/voksne hinder-forhold Kan i princippet gennemføres fra august gennem jagtsæsonen og frem til april, inden ny kalvesætning begynder. Jo senere på foråret, jo vanskeligere vil det være at skelne en stærk kalv fra en ringe smalhind, eller en stærk smalhind fra en ung fuldvoksen hind – her skal kun tælles smalhind hhv. hind på mindst tre år.</p> <p><i>Formål: Da andelen af smalhinder ofte er stor i bestandene, og da andelen af drægtige smalhinder kan variere fra 0 til tæt ved 100 % i forskellige bestande grundet varierende livsvilkår, er det vigtigt at observere med stor sikkerhed. Hvis det ikke er muligt, anvend da hellere et kalv/hindforhold. Metoden kræver, at man kan skelne voksne hinder fra smalhinder.</i></p>
Aldersbestemmelse via tandsnit	<p>Til DJ indsendes de to midterste fortænder i underkæben fra alle handyr, der er nedlagt i sit tredje leveår eller senere, altså alle hjorte som er fyldt 2,5 år (altså enhver hjort med seks fuldt udvoksede tænder i hver side af munden). Herudover bør alle informationer i forbindelse med afskydning af hjortekalve og spidshjorte også indberettes til Vildtudbyttestatistikken.</p> <p><i>Formål: Med aldersbestemmelse af alle nedlagte handyr kan der opnås dokumentation for jagttrykket i hver hjorteårgang til brug for den langsigtede forvaltningsplanlægning og -evaluering. Hvis der ikke indleveres tænder fra alle +2,5 års hjorte bliver materialet beklageligvis kun anvendelig for den enkelte jæger og dennes egen information omkring alder på det dyr vedkommende valgte at nedlægge..</i></p>
Totaltællinger via droner med termisk kamera	<p>DCE foretager i øjeblikket forsøg med tællinger via droner. Problemer der skal løses, er at skovdække (især nåletræer) blokerer for et termisk signal. Desuden er det vanskeligt at dække meget store arealer (flere 100 ha) pga. lav batterikapacitet.</p> <p><i>Formål: Potentialet er et relativt sikkert totalestimat.</i></p>

Tabel 1: Oversigt over metoder samt metodernes formål, der kan anvendes som baggrund for en bæredygtig forvaltning af hjortevildtbestande. Et solidt grundlag for styring af afskydningen er en fordel for både jægeren som forvalter områderne, samt et krav, hvis vi skal bevare de liberale rammer for jagtudøvelse i fremtiden.

Et enigt Vildtforvaltningsråd ønsker køns- og aldersfordelingen forbedret, således at 5 % af forårsbestanden skal være hjorte ældre end otte år. Foto: Max Steinar.